

CREȘTEREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI DIN PERSPECTIVA TRATĂRII DIFERENȚIATE A ELEVILOR

prof. înv. primar Murgoci Emilia Loredana
Școala Gimnazială „Gh. Pătrașcu” Buruienești, jud. Neamț

Actul educațional se traduce prin act de comunicare. Comunicarea are sens numai între indivizi diferiți și are scop prin încercarea de a înțelege și reduce diferența, fără însă a realiza uniformizarea. Rezonând între lumea noastră și lumea celuilalt, comunicarea prin intermediul limbajului face posibilă schița unei lumi comune.

Orice elev este o persoană care are dreptul la educație de calitate. Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), afirmă că „educația trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului față de drepturile omului și pentru libertățile sale fundamentale”.

Bernard Schwartz consemnează faptul că egalizarea șanselor de reușită în învățământ nu înseamnă promovarea unui egalitarism, a unui „tratament identic pentru toți în numele egalității”, ci, din contră, egalizarea înseamnă „a oferi fiecărui individ un ritm și forme de învățământ care să i se potrivească”.

Cunoașterea elevilor reprezintă premise pentru o corectă tratare individual diferențiată, pentru succesul muncii și tactul oricărui educator. Astfel, el va ști să dea fiecăruia ce i se cuvine și cât i se cuvine din conținutul pe care îl are în programe și manuale. Utilizarea cu succes a metodelor de predare – învățare și evaluare este o problemă ce ține de psihologie. Tactul pedagogic are în structura sa cunoștințe de psihologie, care se exprimă sub formă de comportament didactic și educativ. Pentru ca acest comportament să fie eficient, educatorul trebuie să stăpânească temeinic trei domenii: conținutul specialității, instrumentele de lucru și universal psihic al elevilor săi. Dacă în unul dintre aceste domenii este deficitar, succesul în activitate va fi prejudiciat. Nu se poate vorbi în nici un caz de succes profesional fără a se vorbi de rezultatele elevilor, cum nu se poate vorbi despre succesele elevilor fără a se merge cu gândul la principalul autor moral al acestora, adică învățătorul.

Se știe că de felul cum pornește copilul în ciclul primar depinde formarea lui ulterioară. Am putea spune chiar că un dascăl bun în școala primară echivalează cu un noroc în viață, pentru că el contribuie în mare măsură la formarea și educarea fiecăruia dintre noi. Dascălul este cel care asigură succesul în viață al elevului. Relația cu elevul nu presupune simpla comunicare din actul educațional, ci ea înseamnă implicarea întregii personalități umane. Meseria de dascăl nu presupune doar să știi operațiile matematice, ci să îl faci pe elev să opereze cu ele.

Reușita în activitatea didactică depinde foarte mult și de obiectivitatea aprecierilor, evitându-se distorsiunile în evaluarea rezultatelor elevilor, cum ar fi efectul halo, de anticipație, de contrast, de contaminare etc. Trebuie să se țină cont de faptul că „orice copil are ceva bun în el și că acel bun trebuie descoperit și pus în valoare” (Simion Mehedinți).

De aceea, pentru a se obține rezultate școlare este necesară și extrem de utilă tratarea diferențiată, diversificată, individualizată a elevilor, atât în ceea ce privește volumul de cunoștințe cerut, cât și metodele de abordare a comunicării.

Teoriile psihologiei unanimiste stau la baza învățământului modern, axându-se pe următoarele principii: fiecare copil este unic și are o individualitate proprie, dorește să fie respectat,

dar nu revendică atitudini similare de la cei de vârsta lui. Învățământul modern încurajează diversitatea și pune accent pe stima de sine ca premisă în dezvoltarea personală.

Învățarea individualizată este un mod de abordare educațională care vizează contribuția fiecărui copil adusă la situația predării și învățării. Premisa acestui mod de abordare este aceea că, niciodată, doi copii nu încep o activitate educațională în același fel. Copiii contribuie la o activitate cu propriile lor experiențe, atitudini, calități, abilități, personalitate etc. De aceea, pentru a preda într-un mod eficient, cadrul didactic trebuie să fie receptiv la aceste diferențe. Predarea individualizată are loc atunci când cadrul didactic și copilul se influențează reciproc, între ei stabilindu-se o relație de comunicare bazată pe încredere și sinceritate. Învățarea individualizată promovează principiile toleranței și echității, răspunzând unei game largi de calități, stiluri de învățare, nevoi și personalități ale copiilor din clasă. Abordarea individualizată pune accentul pe angajamentul celui care învață și dă certitudinea că procesul de învățare are loc.

Prin observarea atentă a copiilor și prin indentificarea intereselor și potențialului acestora, dascălul ajută copiii să-și rezolve problemele prin metode care se potrivesc cu stilurile lor de învățare. Copilul nu trebuie să fie un „vas gol” pe care dascălul îl „umple” cu informații, ci ajutat de profesor să-și construiască o bază de cunoștințe.

Învățătorul poate aborda învățarea individualizată la nivel de grup și micro-grup până la nivelul fiecărui elev. În felul acesta, planul comun de învățare funcționează cu cel individual, dând posibilitatea subgrupeii de copii să rămână implicată în procesul educațional, cu aceleași rezultate educaționale ca și restul copiilor din clasă. Iată deci că, învățarea individualizată este necesară pentru „anumiți” copii din clasă, vizându-i atât pe cei care au un potențial superior, cât și pe cei care au o deficiență de orice fel.

Rolul învățătorului în cunoașterea elevilor clasei este primordial. El are la îndemână o paletă largă de strategii corespunzătoare stilului de învățare și nevoilor fiecărui copil.

Exemplificăm câteva din ele:

- cerințe comune pentru toți elevii;
- cerințe diferențiate:
  - sarcini identice, timp diferit;
  - sarcini diferite, dar același timp;
  - sarcini diferite, timp diferit;
  - sarcini diferite, după posibilitățile copilului;
  - fișe identice cu sarcini diferite;
  - activități individuale cu teme diferite.

Argumentele utilizării acestor strategii sunt următoarele:

- impun utilizarea unui material didactic variat, elevii fiind familiarizați cu tehnici de muncă independentă (folosirea fișelor, dicționarelor, atlaselor, schemelor, graficelor, tabelelor etc.) ;
- stimulează originalitatea și creativitatea elevilor;
- valorifică experiența anterioară;
- sunt adaptate la stilurile proprii de învățare;
- respectă ritmul individual al copilului;
- stimulează spiritul de echipă;
- asigură corelarea intereselor copiilor cu obiectivele curriculare;
- fiecărui copil i se acordă încredere în forțele proprii;
- învățătorul le permite copiilor să participe la evaluarea propriei lor munci;
- copilul este evaluat și comparat cu el însuși.

Abordând stilul învățării individualizate, clasa devine un mediu dinamic și mereu în schimbare, în care dascălul poate dovedi că apreciază pe fiecare dintre copii și pe toți copiii.

„Concepția evaluării rezultatelor școlare”(2006), cât și „Curriculumul școlar modernizat” (ediția 2010) recomandă integralizarea în procesul educațional atât a procedurilor de evaluare continuă / formativă, cât și a celor de evaluare finală / normativă, dar indică asupra necesității deplasării de accent de la evaluarea rezultatelor finale ale învățării, la evaluarea procesului de învățare și a urmăririi consecvențe a progresului fiecărui elev.

Bibliografie:

Dumitru G.; Bucurei C.; Cărăbuș C. - „Integrarea elevilor cu cerințe educative speciale”, Timișoara, Editura Mirton, 2006

Bontaș I. - Pedagogie, Editura All, București, 1994

Cosmovici A. - Psihologie generală, Editura Polirom, Iași, 1998.